

Tartu Universitet
Fakultetet for Kunst og Humaniora
College for fremmedsprog og kulturer
Afdeling for skandinavistik

(Dansk sprog og litteratur)

Populariteten af dansk skønlitteratur blandt
biblioteksbrugere fra Dagø i perioden
2000-2015

Bacheloropgave

Johanna Veevo

Vejleder: Mikael Munk Lyshede, MA

Tartu 2016

INDHOLD

Indhold	2
1. Indledning.....	3
2. Hiiu Kommunebibliotek.....	6
3. Materiale og metode	8
4. Tidligere forskning.....	11
5. Analyse.....	12
5.1 Titler på Hiiu Kommunebibliotek.....	12
5.2 Dansk skønlitteratur udgivet i Danmark.....	16
5.3 Succes og popularitet blandt læserne.....	17
5.4 Antallet af biblioteksbrugere og udlån.....	22
5.5 Udlån af dansk litteratur i forhold til det samlede antal udlån.....	26
5.6 De andre nordiske lande.....	28
6. Diskussion og konklusion	30
Resümee.....	33
Litteraturliste.....	35

1. INDLEDNING

Kultur kan aldrig være statisk, da den i sagens natur er levende, udviklende, nysgerrig og konstant på udkig efter ny viden eller påvirkninger fra forskellige inde- og udefrakommende faktorer, herunder andre kulturer. Her kommer oversættelse af litteratur til at spille en væsentlig rolle. Kultur og litteratur er uadskillelige, de påvirker og supplerer hinanden. I tillæg til at mediere information, formidler fremmed litteratur landets kultur, ofte også dens holdning til livet og kulturel viden. Dette påvirker det kulturelle rum, uddanner folk og udvider sindet.

Peeter Torop kalder oversættelse af litteratur for en del af kulturen, hvor et andet lands kultur bliver medieret gennem oversættelsen (Torop 2011: 7). Han siger:

“Oversættelse og kultur er begreber, der hører sammen. Oversættelse er altid et kulturelt fænomen og kulturen bliver altid oversat.”¹

Torop synes, at en funktionel kultur er en kultur der er i stand til at oversætte. På mange måder formidles kultur gennem oversættelsesaktivitet. Med tilføjelsen af nye tekster, bliver kulturen fornyet og kan bedre opfatte sine egne specifikke egenskaber. (Torop 2011: 131)

Krista Kaer, oversætter og forlægger, minder i sin artikel “Ah mis me ikka tõlgime...”² (2011) om den elementære sandhed, at et værk oversat til estisk, straks vil blive en del af den estiske kultur, da oversættelse “domesticerer” værket, uanset hvor forfatteren kommer fra. Uden oversættelse af udenlandsk litteratur indsnævres vores verden betydeligt.

¹ Min egen oversættelse. Det oprindelige citat: “Tõlge ja kultuur on mõisted, mis üksteisega kokku kuuluvad. Tõlge on alati kultuurinähtus ja kultuur on alati tõlkeline.”

² På dansk ville den hedde “Oh hvorfor skulle vi endda fortsætte med at oversætte...”

Baseret på produktionstal af bøger, bliver det største antal bøger oversat til estisk fra engelsk, men sprogvalget blandt bøger som er oversat i Estland, er også stærkt påvirket af historien. Det er derfor ikke overraskende, at tre store sprogområder skiller sig ud: tysk, russisk og engelsk (Lange & Monticelli 2012). Min bacheloropgave fokuserer på en af de mindre sprog, nemlig det danske sprog.

Formålet med denne afhandling er at undersøge udbredelsen og populariteten af dansk skønlitteratur i estisk oversættelse blandt Dagøs biblioteksbrugere, mere præcist blandt brugere af Hiiu Kommunebibliotek³. På grund af begrænsninger i opgavens størrelse, har jeg besluttet at studere danske bøger udgivet i Estland i perioden 2000-2015. Dagø blev valgt af de årsager, at den er 1) min hjemegn; 2) et geografisk periferiområde; 3) omgivet af havet, så området er lukket, og det må antages, at ikke alting (herunder bøger) finder deres vej til øen.

Som følge af det ovennævnte, søges det svar på følgende spørgsmål:

Hvilke genre- og udgivelsesmæssige tendenser viser der sig blandt de mest udlånte danske bøger? Hvordan skiller dansk litteratur sig ud i forhold til det samlede antal lån?

For at få svar på dette, giver opgaven en kort oversigt over danske bøger udgivet i Estland i årene 2000-2015 og et samlet overblik over danske skønlitterære voksenbøger, der findes på Hiiu Kommunebibliotek. For at skabe sammenhæng mellem de bearbejdede data, er en oversigt over antallet af biblioteksbrugere og antallet af udlån medtaget i opgaven, såvel som en sammenligning mellem data dækkende danske bøger og skønlitteratur fra de øvrige nordiske lande.

Opgaven består af fem kapitler. Efter indledningen giver kapitel 2 først et grundigt overblik over Hiiu Kommunebibliotek som baggrundsinformation. Kapitel 3

³ På estisk hedder det Hiiu Valla Raamatukogu

præsenterer det empiriske materiale og den metode som er har anvendt i denne opgave. Kapitel 4 handler om tidligere forskning om dette emne. Kapitel 5 består af analyse af data fra kilderne præsenteret i Kapitel 3. Til sidst følger en diskussion af resultaterne og konklusionen på opgaven.

2. HIIU KOMMUNEBIBLIOTEK

Jeg anser det for vigtigt først at introducere Hiiu Kommunebibliotek lidt mere grundigt og beskrive dets specifikke karakteristika. Det er nødvendigt for at skabe sammenhæng mellem dataene senere.

Der opererer et stærkt netværk af folkebiblioteker i Estland. Ifølge Kulturministeriet, var der i 2015 961 biblioteker i Estland, 549 af dem folkebiblioteker, 44 forsknings- og fagbiblioteker og 368 skolebiblioteker.

Ifølge UNESCO Public Library Manifesto (UNESCO Public Library Manifesto, 1994), giver et folkebibliotek beboerne en mulighed for kulturel selvberigelse og bidrager væsentligt til udviklingen af uddannelse, kultur og information. Biblioteket har en vigtig rolle at spille inden for formidling af kultur til læseren. Derudover bidrager folkebiblioteket til dannelsen af læsevaner.

Ved det estiske kommunal- og regionsrådsvalg i 2013, blev 18 kommuner sammenlagt og 7 nye kommuner dannet. Til slut var der 215 kommuner i stedet for de tidligere 226. I forbindelse med den sammenlægning af kommunerne, blev nogle biblioteker også lagt sammen.

Siden 1. januar 2015 har Hiiu Kommunebibliotek været den juridiske efterfølger til Kärđla Bibibliotek og Kõrgessaare Bibliotek. Biblioteket i Kärđla har fandtes siden 1871 og det i Kõrgessaare siden 1944. Fra 1997 blev byen Kärđlas bibliotek omdøbt til amtets bibliotek (Maakonnaraamatukogude nimetamine 1997). Ifølge Folkebiblioteksloven (Rahvaraamatukogu seadus 1998) skal hvert amt have et amtsbibliotek, der udfører funktioner vedrørende koordinering af bibliotekstjenester i amtet. Den nye enhed, der blev etableret som resultat af den administrative reform ved forening af bibliotekerne, overtog amtets biblioteksfunktion.

I dag er Hiiu Kommunebibliotek områdets hovedbibliotek, med den største og mest komplette samling i hele området. De fleste af bibliotekets brugere er Kärđlas indbyggere, byen hvor størstedelen af øens befolkning bor, men der findes også biblioteksbrugere fra andre kommuner på Dagø, såvel som fra fastlandet - forskellige steder over hele Estland. Mennesker, der har en binding til øen, låner ofte bøger når de kommer til øen.

Ifølge statistikken fra slutningen af år 2015, hører der 31 627 biblioteksenheder til Hiiu Kommunebibliotek. Ifølge den estiske retskrivningsordbog ÕS (2013), er en biblioteksenhed et objekt, som bærer information, for eksempel en publikation, et fotografi eller en mikrofilm. 30 469 af Hiiu Kommunebibliotekets biblioteksenheder er bøger.

3. MATERIALE OG METODE

Den empiriske del af opgaven er baseret på data fra ERB, den estiske nationalbibliografis database, dækkende danske bøger oversat til estisk og udgivet i Estland i årene 2000-2015. Grundlægger af og bidrager til ERB er Det Estiske Nationalbibliotek og hensigten med databasen er at registrere nye publikationer på alle sprog i Estland, publikationer udgivet på estisk i udlandet samt litterære værker af estiske forfattere og deres oversættelser. ERB opdateres hver uge og i øjeblikket findes der 327 022 poster i databasen, herunder bøger, aviser, tidsskrifter, noder, kort, lydoptagelser osv.

Som udgangspunkt udførtes en søgning på den Estiske Nationalbibliografis hjemmeside <http://erb.nlib.ee> og en liste over alle bøger oversat fra dansk til estisk blev fundet. Det var en liste med 278 titler. Den første bog af en dansk forfatter blev udgivet på estisk i 1876. Det var "Üks tüdruk, kes leiwa peale astus ja tema teekäik pärast surma"⁴ af H. C. Andersen.

At foretage en analyse af hele listen ville have været for omfangsrigt. Derfor blev fremgangsmåden at sætte grænsen mellem det 20. og 21. århundrede og vælge bøger enten fra den ene eller den anden side af linjen. Indtil år 1999 blev der udgivet 168 danske bøger i Estland, mens 108 bøger er blevet publiceret siden 2000 (indtil slutningen af 2015). Til denne opgave valgtes det 21. århundrede og undersøgelsen blev derfor fortsat med de 108 bøger, som blev udgivet i det 21. århundrede. Listen over bøger omfattede alle de forskellige genrer, startende med faglitteratur og lærebøger og sluttende med børnelitteratur og litteratur skrevet til voksne. Listen bestod af 5 elektroniske resurser (e-bøger), 9 håndbøger og andre undervisningsmaterialer, 27 populærvidenskabelige bøger, hvilket betyder faglitteratur, og 67 skønlitterære bøger.

⁴ "Pigen, som trådte på brødet"

En komplet liste over danske bøger udgivet i Estland mellem 2000-2015 findes i bilaget (Bilag nr. 1).⁵

Herefter blev den største gruppe - skønlitteratur - studeret. Et andet dilemma opstod: burde man fortsætte med hele listen eller adskille børnelitteratur fra voksenbøger. Et hurtigt overblik over børnelitteraturen viste, at en stor del af de oversatte børnebøger er af H. C. Andersen. Da Andersens popularitet ikke er noget nyt og han også er blevet meget grundigt undersøgt, blev det besluttet at basere denne bacheloropgave netop på danske voksenbøger. 50 bøger blev der derfor tilbage på listen. Ikke medtaget i opgaven er bøger af danske forfattere, der blev oversat til estisk via andre sprog, som for eksempel engelsk eller svensk/norsk. En komplet liste over danske skønlitterære bøger udgivet i Estland mellem 2000-2015 findes i bilaget (Bilag nr 2).

En anden vigtig kilde til det empiriske materiale har været Hiiu Kommunebibliotek og deres elektroniske database RIKS, hvorfra jeg fik data om de danske bøger, der findes på biblioteket, både om det samlede antal lån og det specifikke låneantal for danske bøger i perioden 2000-2015.

RIKS er et elektronisk katalog, som biblioteket begyndte at bruge i begyndelsen af 2000'erne. Det gav biblioteksbrugere mulighed for at bestille bøger gennem katalogets hjemmeside RIKSWEB uden at forlade hjemmet. Biblioteksbrugere kommer ind i RIKSWEB med en adgangskode givet af bibliotekaren. De kan vælge bøgerne og hente dem, når de findes på biblioteket. Denne service bruges af mange læsere til nyere litteratur. Så snart nye bøger er blevet udgivet og registreret i systemet, bliver de første reserveringer foretaget. Hvis, for eksempel, der er kø til de mest populære bøger, er det muligt at sætte sig selv ind i køen elektronisk, og det er ikke nødvendigt at gå hen på biblioteket selv. Udover dette gjorde RIKS tilgængeligheden og analysen af data nemmere for medarbejderne. Som elektronisk system implementerede man også ILL -

⁵ Med undtagelse af e-bøger, som også alle blev udgivet som fysiske bøger, og to svenske bøger, der tilfældigvis var føjet til listen af Estisk Nationalbibliografi.

det interurbane lånesamarbejde. Databasen viser hvilken bog findes der på hvilket bibliotek og det er muligt at skaffe bøger og andre materialer fra bibliotekerne over hele Estland.

Til denne afhandling er der anvendt to lister over dansk litteratur fra Hiiu Kommunebibliotek: Den fulde oversigt over danske bøger på biblioteket og en liste over indkøbte danske bøger i årene 2000-2015. Der var 192 titler i hele samlingen, den ældste fra 1949. En nærmere observation viste, at der blandt titlerne også var bøger, hvis titel indeholdt søgeordet 'taani'⁶. Det var nødvendigt at tilpasse listen og kun medregne danske bøger.

I årene 2000-2015, blev 82 bøger som var oversat fra dansk til estisk, indkøbt til Hiiu Kommunebibliotek. Efter bortsortering af de genrer, som var irrelevante for denne opgave, forblev der 44 titler i listen over skønlitteratur for voksne.

Derudover findes der i opgaven data om hvor mange gange hver enkelt bog blev udlånt og som en sammenligning hvor mange bøger fra de andre nordiske lande, der findes på Hiiu Kommunebibliotek.

Analysemetoden her i opgaven er kvantitativ forskningsmetode. Forskningen er baseret på data fra de førnævnte kilder, i form af titler og tal. Undersøgelsen er baseret på en sammenligning af de opnåede data og en analyse af resultaterne.

⁶ Det betyder både 'dansk' og 'Danmark' på estisk.

4. TIDLIGERE FORSKNING

Det har ikke været muligt for mig at finde tidligere undersøgelser om dette emne - eller sammenlignelige emner. Den nærmeste jeg fandt, var Liisa Koppelmaas specialeafhandling “Rootsikeelse ilukirjanduse eestindamisest aastatel 1991-2012”⁷, men den fokuserer på udgivne titler og publiceringsaktiviteter og ser ikke på populariteten af disse bøger blandt esterne.

⁷ “Estlandisering af svensk skønlitteratur i årene 1991-2012”

5. ANALYSE

I nærværende kapitel undersøger jeg, hvilke danske bøger der mangler på Hiiu Kommunebibliotek og sammenligne de første estiske og danske udgivelsesår for bøger, der findes på biblioteket. Dernæst giver jeg et overblik over, hvor meget hver bog er blevet udlånt hvert år, og analyserer de deraf følgende tendenser. Til sidst analyserer jeg udlånsantal for dansk skønlitteratur med det samlede antal lån samt med komparative data for de øvrige nordiske lande.

5.1 Titler på Hiiu Kommunebibliotek

Ifølge data fra den nationale bibliografi, blev der i årene 2000-2015 udgivet 50 danske skønlitterære bøger, hvoraf to findes på Hiiu Kommunebibliotek, som ikke betragtes som skønlitterære voksenbøger.⁸ Af skønlitteraturen findes der på biblioteket 43 bøger og derudover “Taanlaste vägiteod” af Saxo Grammaticus, som på Estisk Nationalbiografi er angivet som “historie; krønike”.

En sammenligning med databasen fra nationalbibliografien viser, at Hiiu Kommunebibliotek dermed mangler fem bøger:

2008 Høeg, P. „Preili Smilla lumetaju” (“Frøken Smillas fornemmelse for sne”)

Saalbach, A. „Pièta” (“Pièta”)

2009 Hansen, T. „Camus’ surm” (“Camus’ død”)

2010 Saalbach, A. „Leegikeeltel” (“Fingeren i flammen”)

Jacobsen, J P. “Lask udus: novelle” (“Et skud i taagen”)

For at være sikker på resultaterne, blev dataene kontrolleret igen den anden vej rundt. Det betyder, at disse manglende bøger blev søgt efter forfatternavn. Søgningen efter de

⁸ Holberg, L. “Valitud näidendeid”; Jensen, C. “Ma nägin maailma algust”

nævnte bøger og forfattere i RIKS-systemet viste, at “Preili Smilla lumetaju” af Peter Høeg findes på biblioteket, men i en udgave fra 1997. Det betyder, at selvom biblioteket ikke har 2008-udgaven af bogen, findes der en tidligere udgave.

Oversætteren og forlæggeren Krista Kaer anser denne bog som gennembruddet for dansk litteratur og skriver i sin artikel “Tõlkimisest üht- ja teistpidi”⁹ (2010):

*“Hvis en forfatter, der skriver på nogle af de mindre sprog, pludselig får anerkendelse og ros fra læserne, ligesom det skete med Peter Høeg og hans “Frøken Smillas fornemmelse for sne”, så trækker han ved hans succes de andre forfattere fra hans land med op. Dansk litteratur blev meget populær i hele verden efter denne succes.”*¹⁰

Analysen fortsattes nu med de 44 skønlitterære bøger. Det undersøgte nu hvornår bøgerne, der findes på Hiiu Kommunebibliotek, oprindeligt blev udgivet på dansk og om de blev skrevet i det 21. århundrede.

De første 13 bøger, som blev oversat fra dansk til estisk i det 21. århundrede, findes i årene **2000-2002**. Originalerne af disse værker blev skrevet i det forrige århundrede. Denne liste omfatter: Balle, S. “Vastavalt seadusele: 4 selgitust inimese kohta” (1993, “Ifølge loven : fire beretninger om mennesket”); Jacobsen, J-F. “Barbara” (1997); Helle, H. “Maja ja kodu” (1999, “Hus og hjem”); Jensen, C. “Ma nägin maailma algust” (1996, “Jeg har set verden begynde”); Helleberg, M. “Valeria” (1995); Willumsen, D. “Marie: romaan madam Tussaud’ elust” (1984, “Marie : en roman om Madame Tussads liv.”); Jensen, J V. “Kuninga langus” (1900-01/1933, “Kongens fald”); Ditlevsen, T. “Lapsepõlve tänav” (1941, “Barndommens gade”); en digtsamling af

⁹ på dansk “At oversætte - den ene vej og den anden vej rundt”

¹⁰ Min egen oversættelse. Det oprindelige citat: “Kui mõnes väiksemas keeles kirjutavale kirjanikule saab juhtumisi osaks lugejamenu, nagu näiteks juhtus Peter Høegiga ja tema „Preili Smilla lumetajuga”, tõmbab ta oma kiiluvees kaasa ka teised oma maa kirjanikud. Taani kirjandus muutus pärast „Preili Smilla” tõlkeedu kogu maailmas väga populaarseks.”

forskellige nordiske forfattere “Maa ja taeva vahel: Põhjamaade luulet”; Heinesen, W. “Hea lootus” (1964, “Det gode håb”); Hind, S. “Kasvuvalu” (1997, “Voxeværk”); Panduro, L. “Heinanohu” (1975, “Høfeber”); Jensen, J V. “Kaotatud maa; Liustik; Norni-Külaline” (1908-19, “Den lange rejse. 1. Det tabte land. Bræen. Norne-Gæst.”).

Fra **2003**, finder man en roman af Ejersbo, J. “Nordkraft” (2002) og en anden nordisk digstamling af forskellige forfattere “Vaikuste varjus: Põhjamaade luulet: tekste teiselt Põhjamaade luulefestivalilt Tallinnas 2002. aasta kevadel”.

2004 var igen et år, hvor litteratur fra det forrige århundrede blev oversat. Fem danske bøger blev udgivet på estisk dette år: Høeg, P. “Piiri peal” (1993, “De måske egnede”); Hansen, T. “Õnnelik Araabia” (1962, “Det lykkelige Arabien”); Gründahl, J C. “Lucca” (1998); Davidsen, L. “Vene lauljanna” (1988, “Den russiske sangerinde”); Jensen, J V. “Kimbrite retk; Laev; Christoph Kolumbus” (1912-22, “Den lange Rejse. 2. Christofer Columbus. Skibet. Cimbernes Tog.”).

I **2005** blev der oversat “Valitud näidendid” af Holberg, L fra udgaven “Comoedierne og de populære skrifter”, først publiceret i 1922.

H. C. Andersens værker ville være en helt særskilt kategori, men da børnebøger ikke er inkluderet i opgaven, er han kun på listen med sin voksenbog “Peer õnnesen” (“Lykke-Peer”). Bogens udgivelsesår er 1928.

Willumsen, D. “Pruut Gentist” (2003, “Bruden fra Gent”) var den tredje bog udgivet i dette år.

I **2006** blev der ikke udgivet nogen danske skønlitterære voksenbøger i Estland.

To bøger blev publiceret i **2007**: Helleberg, M. historisk roman “Caesar ja Kleopatra” (2005, “Cæsar og Kleopatra”) og Ramsland, M. “Koerapea” (2005, “Hundehoved”).

I **2008** blev der oversat tre romaner til estisk: Høeg, P. "Vaikne tüdruk" (2006, "Den stille pige"), Michael, I. "Sinine vend" (2006, "Blå bror") og Weitze, C. noveller "Pimeduse pärusmaa" (2005, "Mørkets egne").

I **2009** blev der udgivet to bøger: Grøndahl, J C. "Neli päeva märtsis" (2008, "Fire dage i marts") og Kaaberbol, L. "Nägija tütar" (2002, "Skammerens datter"). Sidstnævnte er en fantasiroman, velegnet til både unge og voksne.

I **2010** blev der kun Grøndahl, J C. "Virginia" (2000) udgivet.

Man vendte sig igen mod ældre dansk skønlitteratur i **2011**, hvor tre bøger blev publiceret, hvoraf to første gang var udgivet i den første halvdel eller i midten af det 20. århundrede: Blixen, K. "Seitse fantastilist lugu" (1934, "Syv fantastiske fortællinger"), Jessen, I. noveller "Üks mees tuli linna" (2007, "En mand kom til byen") og Rifbjerg, K. "Anna (mina) Anna" (1969, "Anna (jeg) Anna").

Kun en skønlitterær voksenbog blev oversat i **2012**: Høeg, P. "Elevanditalitajate lapsed" (2010, "Elefantpassernes børn").

I **2013** blev tre bøger udgivet: Blixen, K "Talvemuinasjutud" (1942, "Vinter-Eventyr"), Jessen, I "ABC" (2005) og Blædel, S. "Kutsu mind printsessiks" (2005, "Kald mig prinsesse").

2014 var et rekordår: fem danske oversættelser blev publiceret. Disse var: Vedelsby, J. "Inimese seadus" (2011, "Menneskeloven"), Adler-Olsen, J. "Naine puuris" (2007, "Kvinden i buret", en film blev udgivet i 2013), Adler-Olsen, J. "Faasanijaht" (2008, "Fasandræberne", en film blev udgivet i 2014); Krefeld, M K. "Rööpalt maas" (2013, "Afsporet", også udgivet som e-bog) og Kaaberbøl, L., Friis, A. "Poiss kohvris" (2008, "Drengen i kufferten").

Tre værker blev udgivet i **2015**: Adler-Olsen, J. “Pudelpost” (2009, “Flaskepost fra P”, en film blev udgivet i 2016); Rydahl, T. “Eremiit” (2014, “Eremitten”, vinder af Bogforums debutantpris i 2015, Glasnøglen og Harald-Mogensens Prisen i 2015); Ulfeldt, L.C. “Memuaarid” (2014, “Jammers minde”).

Som det ses her, finder man på Hiiu Kommunebibliotek størstedelen af dansk skønlitteratur udgivet i Estland i 2000-2015. Ud af 50 bøger mangler kun fire. Statistikken viser, at der som regel bliver oversat et par danske bøger hvert år og hvis man kigger på udgivelsesår for disse bøger i Danmark, ser man, at det især i den første halvdel af 2000’erne primært var ældre bøger der blev oversat. I de sidste par år er et primært nyere bøger, hvoraf nogle har nået offentlig anerkendelse og er ret populære (f. eks. har bogen modtaget en pris eller er blevet filmatiseret).

5.2 Dansk skønlitteratur udgivet i Danmark

Som en sammenligning med data over danske bøger udgivet i Estland, er det interessant at vide, hvor mange skønlitterære bøger der egentlig bliver udgivet i Danmark. Fra Statistikbanken hos Danmarks Statistik¹¹ var det muligt at finde data over bogproduktionen i årene 2007-2014. Tabel nr. 1 viser, hvor mange skønlitterære fysiske bøger, med dansk som originalsprog, der blev udgivet i Danmark de pågældende år.

Tabel nr. 1. Dansk skønlitteratur i årene 2007-2014

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Skønlitteratur i alt	1482	1528	1561	1796	1902	1981	2027	2229

Ved udgangen af 2015, af de danske skønlitterære bøger, som blev udgivet i disse år, er 11 er blevet oversat til estisk:

¹¹ www.statistikbanken.dk

Adler-Olsen, J. "Kvinden i buret" (2007)¹²; Jessen, I. "En mand kom til byen" (2007); Adler-Olsen, J. "Fasandræberne" (2008); Grøndahl, J C. "Fire dag i marts" (2008); Kaaberbøl, L, A. Friis "Drengen i kufferten" (2008); Adler-Olsen, J. "Flaskepost fra P" (2009); Høeg, P. "Elefantpassernes børn" (2010); Vedelsby, J. "Menneskeloven" (2011); Krefeld, M K. "Afsporet" (2013); Rydahl, T "Eremitten" (2014); Ulfeldt, L C. "Jammers minde" (2014)

Alle disse bøger findes på Hiiu Kommunebibliotek. Selvom man kan sige, at det er et relativt lille antal nye danske bøger, der er blevet oversat til estisk i de seneste år, hvis man sammenligner med antallet af skønlitteratur udgivet i Danmark (11 ud af 14 509), er de faktisk alle helt tilgængelige for biblioteksbrugere i dette relativt lille lukkede område.

5.3 Succes og popularitet blandt læserne

Dernæst undersøges det, om man af læsernes adfærd kan se nogle mønstre - såvel som deres holdning til dansk litteratur. Baseret på data vist i Tabel nr. 2 blev det undersøgt, hvor de mest populære bøger eller forfattere blandt læserne dukker op. Hver udgivne bog er nummereret. En komplet liste over de bøger, der er blevet publiceret, findes i bilaget. Tabellen er på den næste side og en nummereret liste følger derefter.

¹² udgivet i Danmark

Tabel nr. 2. Overblik over udlån af dansk skønlitteratur

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	Sum
1	9	12		1		1	1	1									25
2		24	21								1						46
3	1	27	13		1					1							43
4		1							2	2							5
5	11	14			1												26
6	2					2										1	5
7	x				2	3	1	1	1	1			1				10
8	x	17	21	3				2			1		2				46
9	x	1									2	1	1				5
10	x	x	3	16	1		1	1							1		23
11	x	x	7													2	9
12	x	x	13	3													16
13	x	x	5	4		1	2		1						1		14
14	x	x	x		25	1	2		1	2			1		1		33
15	x	x	x						1								1
16	x	x	x	x	19	28	2	4		1		2	1	2			59
17	x	x	x	x	5	30	1	3				3	2	2			46
18	x	x	x	x	4	2	1	1							1		9
19	x	x	x	x	16	23	6										45
20	x	x	x	x	3	13		1			1						18
21	x	x	x	x	x	3											3
22	x	x	x	x	x	7	12	1	1		1	1	1	2			26
23	x	x	x	x	x	x	x	14	11			1	1				27
24	x	x	x	x	x	x	x	2	22	16					1		41
25	x	x	x	x	x	x	x	x	10	4	1	1	1				17
26	x	x	x	x	x	x	x	x	13		4						17
27	x	x	x	x	x	x	x	x	16	17			1		1	3	38
28	x	x	x	x	x	x	x	x	x		16	5	1				22
29	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	5	7					12
30	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	8	15				23
31	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		14	2			16
32	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	16	5				21
33	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	19	12			31
34	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	2	19		21
35	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	5	24	20	49
36	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	9		10
37	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	1	23	24
38	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	11	14	25
39	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	11	22	33
40	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	6	21	27
41	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	5	22	27
42	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	3	3
43	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	13	13
44	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x		
Sum	23	96	83	27	77	113	29	31	80	44	32	45	66	28	92	144	1010

1. Jacobsen, J-F. "Barbara"; 2. Helle, H. "Maja ja kodu"; 3. Willumsen, D. "Marie : romaan madam Tussaud' elust"; 4. Saxo Grammaticus "Taanlaste vägiteod"; 5. Helleberg, M. "Valeria"; 6. Balle, S. "Vastavalt seadusele : 4 selgitust inimese kohta"; 7. Jensen, J V. "Kuninga langus"; 8. Ditlevelsen, T. "Lapsepõlve tänav"; 9. "Maa ja taeva vahel: Põhjamaade luulet"; 10. Heinesen, W. "Hea lootus"; 11. Panduro, L. "Heinanohu"; 12. Hind, S. "Kasvuvalu"; 13. Jensen, J V. "Pikk teekond : Liustik. Norni-Külaline. Kaotatud maa"; 14. Ejersbo, J. "Nordkraft"; 15. "Vaikuste varjus : Põhjamaade luulet : tekste teiselt Põhjamaade luulefestivalilt"; 16. Grøndahl, J C. "Lucca"; 17. Høeg, P. "Piiri peal"; 18. Jensen, J V. "Pikk teekond: Kimberite retk. Laev. Christoph Kolumbus."; 19. Davidsen, L. "Vene lauljanna"; 20. Hansen, T. "Õnnelik Araabia"; 21. Andersen, H C. "Peer Õnneseen"; 22. Willumsen, D. "Pruut Gentist"; 23. Helleberg, M. "Caesar ja Kleopatra"; 24. Ramsland, M. "Koerapea"; 25. Weitze, C. "Pimeduse pärusmaa"; 26. Michael, I. "Sinine vend"; 27. Høeg, P. "Vaikne tüdruk"; 28. Grøndahl, J C. "Neli päeva märtsis"; 29. Grøndahl, J C. "Virginia"; 30. Rifbjerg, K. "Anna (mina) Anna"; 31. Blixen, K. "Seitse fantastilist lugu"; 32. Jessen, I. "Üks mees tuli linna"; 33. Høeg, P. "Elevanditalitajate lapsed"; 34. Jessen, I. " ABC"; 35. Blædel, S. "Kutsu mind printsessiks"; 36. Blixen, K. "Talvemuinasjutud"; 37. Adler-Olsen, J. "Faasanijaht"; 38. Vedelsby, J. "Inimese seadus"; 39. Adler-Olsen, J. "Naine puuris"; 40. Kaarbøl, L. "Poiss kohvris"; 41. Krefeld, M K. "Rööpalt maas"; 42. Rydahl, T. "Eremiit"; 43. Ulfeldt, L C. "Memuaarid"; 44. Adler-Olsen, J. "Pudelpost"

Tabellen viser en række forskellige tendenser:

1. Når en ny bog udkommer, er de første to år de mest populære med de fleste udlån. Nu og da er tallene for udlån højest på andet og tredje år, men så skal man være opmærksom på, hvornår bogen blev udgivet - i begyndelsen, midten eller slutningen af året. For eksempel, i slutningen af 2015, blev den tredje bog "Flaskeposten" af Jussi Adler-Olsens trilogi udgivet, men det blev først mulig at låne den i 2016. Efter

de første par år svinder læserens interesse. Eventuelt vil 1-2 personer låne denne bog også senere år, men der er ingen yderligere betydelig vækst.

2. I den sidste kolonne skiller en række bøger sig klart ud. I denne opgave betragtes bøger med udlånsantal over 40 som populære.

- Grøndahl, Jens Christian, 2004, "Lucca" – 59
- Blædel, Sara, 2013, "Kutsu mind printsessiks" – 49
- Helle, Helle, 2000, "Maja ja Kodu" - 46
- Ditlevsen, Tove, 2001, "Lapsepõlve tänav" – 46
- Høeg, Peter, 2004, "Piiri peal" – 46
- Davidsen, Leif, 2004, "Vene lauljanna" – 45
- Willumsen, Dorrit, 2000, "Marie (Romaan madam Tussaud' elust)" – 43
- Ramsland, Morten, 2007, "Koerapea" – 41

Den anden kategori består af bøger, der er blevet lånt fra 24 til 39 gange:

- Høeg, Peter, 2008, "Vaikne tüdruk" – 38
- Ejersbo, Jakob, 2003, "Nordkraft" – 33
- Adler-Olsen, Jussi, 2014, "Naine puuris" – 33
- Høeg, Peter, 2012, "Elevanditalitajate lapsed" – 31
- Helleberg, Maria, 2007, "Caesar ja Kleopatra" – 27
- Kaaberbøl, Lene, 2014, "Poiss kohvris" – 27
- Krefeld, Michael Katz, 2014, "Rööpalt maas" – 27
- Helleberg, Maria, 2000, "Valeria" – 26
- Willumsen, Dorrit, 2005, "Pruut Gentist" – 26
- Vedelsby, Jakob, 2014, "Inimese seadus" – 25
- Jacobsen, Jorgen-Frantz, 2000, "Barbara" – 25
- Adler-Olsen, Jussi, 2014, "Faasanijah" – 24

Den tredje kategori består af bøger, hvis udlånsantal er mellem 2 og 23. Det er

imidlertid vanskeligt at sammenligne bøgerne med hinanden, da nogle har været tilgængelige i mange år, og det derfor har været muligt at låne dem i længere tid.

Bøgerne mellem nr. 38-41 kan betragtes som en separat gruppe. De er blevet publiceret i 2014, enten i midten eller slutningen af året, så antallet af lån det første år er netop ikke højt, men det andet år viser en stigende interesse fra læserne. Disse bøger har potentiale til at blive populære blandt biblioteksbrugere. Bøgerne er:

- Adler-Olsen, Jussi, 2014, "Naine puuris" [1]¹³
- Kaaberbøl, Lene, 2014, "Poiss kohvris"
- Krefeld, Michael Katz, 2014, "Rööpalt maas"
- Vedelsby, Jakob, 2014, "Inimese seadus"
- Adler-Olsen, Jussi, 2014, "Faasanijaht" [2]
- Rydahl, Thomas, 2015, "Eremiit"
- Ulfeldt, Leonora Christina, 2015, "Memuaarid"
- Adler-Olsen, Jussi, 2015, "Pudelpost" [3]

Hvorvidt denne antagelse er korrekt, vil året 2016 vise. Ifølge den Estiske Nationalbiografis inddeling af bøger, er de alle, med undtagelsen af "Memuaarid", kriminal- eller spændningsromaner. Dette er meget interessant, fordi oversættelse af kriminal- og spændingsromaner fra dansk til estisk begyndte for kun tre år siden. Af de 11 voksenbøger som er blevet oversat siden 2013, er 8 kriminal- og spændningsromaner.

3. I tabellen skiller de år sig ud, hvor dansk litteratur har været mere populær end i de øvrige år: 2001-2002, 2004-2005, 2008 og 2014-2015.

Interessen for dansk litteratur er kommet i bølger. De populæreste år efter antallet af udlån har været 2001 (96) og 2002 (83). Også 2004 (77) og 2005 (113). De mellemliggende år har været beskedne, med et låneantal mellem 20-30. Et spring

¹³ [1] - den første del af trilogien; [2] - den anden del af trilogien; [3] - den tredje del af trilogien

sker i 2008 (80). I de efterfølgende år kan en vis vækst i interessen ses, antallet svinger mellem 28-66 lån. Et stort spring er sket i de seneste to år: 2014 (92) og 2015 (144).

Det er sandsynligt, at stigningen i populariteten i de seneste år kan tilskrives Nordic Noir, nemlig den hurtigtopstående popularitet af de nordiske thrillers og kriminalromaner, også at danske kvalitets TV-serier vises på estisk TV.

Tabel nr. 3 giver et overblik over nyere og ældre danske bøger og deres låneantal. Det første tal angiver nyligt udgivne bøger, det andet tal tidligere udgivet bøger, som folk stadig udlåner og viser interesse i.

Tabel nr. 3. Udlånsantal af nyere og ældre bøger

I - ny bog/tidligere udgivet bog, II - samlet udlånsantal

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I	6	3/5	4/2	2/5	5/5	2/9	0/10	2/9	3/9	1/8	1/8	3/8	1/14	3/5	5/9	3/9
II	23	96	83	27	77	113	29	31	80	44	32	45	66	28	92	144

Antallet af udlån viser ikke blot biblioteksbrugerens holdning til nyere litteratur, men interessen i dansk litteratur på estisk i almindelighed. Imidlertid kan forbindelsen mellem hvorfor nogle år, blandt læserne, er mere populære end andre, ikke ses.

5.4 Antallet af biblioteksbrugere og udlån

For at skabe sammenhæng mellem dataene over udlån af dansk litteratur, anser jeg det for vigtigt at se på antallet af biblioteksbrugere og udlån samt ændringer gennem årene, for at forstå stigningen eller faldet i tallene. Dataene giver mulighed for at analysere, om der er nogen forbindelse mellem det samlede antal udlån, antal biblioteksbrugere og antal udlån af danske bøger.

Hiiu Kommunebibliotek havde 4725 registrerede biblioteksbrugere, ifølge data fra år 2015. Bibliotekets brugere er hovedsagelig Hiiu kommunes indbyggere, men også personer fra andre kommuner på Dagø. Listen opdateres løbende og når nogen af brugerne for eksempel er gået bort, vil deres navn blive slettet fra listen over biblioteksbrugere.

Bibliotekets personale fortæller, at der i de seneste år, er en stigende tendens til at sommer-øboerne begynder at registrere sig som biblioteksbrugere. Sommer-øboerne kaldes *suvehiidlased* og de er personer, som har købt et sommerhus på Dagø, eller besøger deres forældre, bedsteforældre eller venner på øen. Denne gruppe af mennesker fortsætter med at blive større. Bibliotekets personale skønner, at lokale biblioteksbrugere "forsvinder" i slutningen af maj eller begyndelsen af juni og de vil blive erstattet af sommer-øboere. Statistikken over bibliotekslånere viser, at flest mennesker besøger biblioteket i juli.

Data vedrørende antallet af læsere i årenes løb blev hentet ind til denne opgave, for at give et overblik over en enten en stigende eller faldende tendens. Nedenstående tabel viser det konstant stigende antal af biblioteksbrugere, med den største stigning in 2003.¹⁴

Tabel nr. 4. Antallet af biblioteksbrugere

I række - biblioteksbrugernes antal, II række - stigning i antallet

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I	1244	1591	1857	2686	3003	3184	3352	3474	3680	3849	4035	4199	4332	4496	4600	4725
II		+347	+266	+829	+317	+181	+168	+122	+206	+169	+186	+164	+133	+164	+104	+125

¹⁴ Omkring dette tidspunkt, begyndte biblioteket at bruge et nyt elektronisk system. Dette betyder, at dataene for læserne i sagsakter blev indtastet i en elektronisk database. Overgangen til det nye system kunne muligvis føre til afvigelser i statistikken.

Betyder det stigende antal af biblioteksbrugere også et stigende antal af lån? Den følgende tabel viser, at det ikke nødvendigvis er sådan.

Tabel nr 5. Antallet af udlån

I række - antal udlån, II række - stigning eller fald i antallet

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I	27588	35665	38001	38658	37090	40839	38130	33405	34771	35916	35510	34784	33472	32166	30903	30936
II		+8077	+2336	+657	-1568	+3749	-2709	-4725	+1366	+1145	-406	-726	-1313	-1306	-1263	+33

Det højeste antal bøger blev udlånt på biblioteket i 2005 - der var dengang 40 839 bøger. Dette var højdepunktet i de sidste seksten år.

Hvis man kigger på optegnelser fra begyndelsen af dette århundrede, kan man se, at antallet af lån er steget i årene 2000-2003.¹⁵

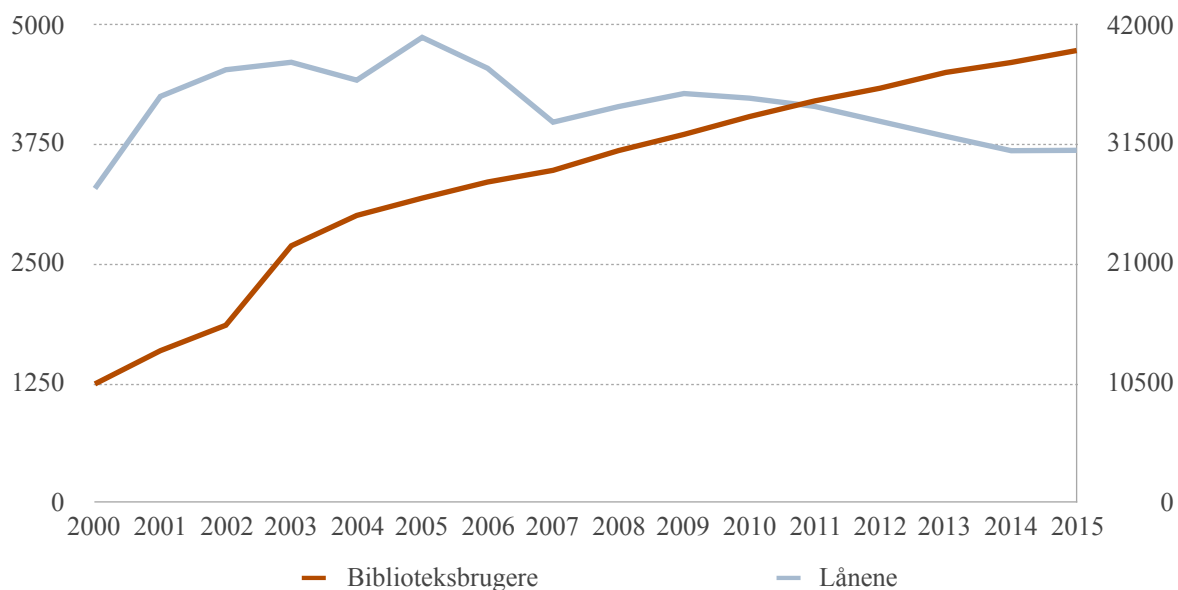
Et lille fald fandt sted i 2004 og et stort spring igen i 2005. Et markant fald fandt sted i 2007, hvor der i forhold til 2005 blev udlånt 7434 færre bøger.

I årene 2007-2009 gik udlånsantallet op til 2511 bøger. Siden 2010 har udlånet af bøgerne været støt faldende. Årene 2014 og 2015 med cirka 30 900 udlån havde de færreste udlån efter 2000 (27 588). Hvis man sammenligner det første år med det sidste år, kan man se, at udlånsforskellen er 3358.

For at visualisere oplysningerne og gøre det nemmere at sammenligne, viser diagram nr. 1 på den næste side grafisk ændringen i antallet af biblioteksbrugere og antallet af udlån gennem årene:

¹⁵ Et stort spring fandt sted i 2001, men det kan være et teknisk fejl på grund af overførsel af data til det elektroniske system.

Diagram nr. 1. Antallet af biblioteksbrugere og lånene på Hiiu Kommunebibliotek

Diagrammet viser, at selvom biblioteksbrugerantallet stiger hvert år, falder antallet af udlån markant. I princippet kan man sige, at Hiiu Kommunebibliotek i 2015 havde det største antal af biblioteksbrugere, men det mindste antal udlån. På ti år, dvs. hvis man sammenligner højdepunktet i 2005 med lavpunktet i 2015, har man tabt 9903 udlån.

I 2001-2012 blev der foretaget en undersøgelse blandt de estiske centralbiblioteker, der afslørede et 5 % fald i antallet af biblioteksbrugere i alle regioner i Estland sammenlagt, fra 32,7 % til 28 %. I 2006-2009 var besøg på bibliotekerne lavest per biblioteksbruger nogensinde og især kritisk i 2007-2008. Ifølge undersøgelsen blev de færreste biblioteksenheder udlånt i 2005-2007, men efter 2008 begyndte låneantal per biblioteksbruger at stige igen (Volt 2015: 44-45).

Hvis man kigger nærmere på tendenserne på Dagø, kan man se forskelle i forhold til andre dele af Estland. 2005-2006 var på Dagø de år med flest udlån. I årene 2008-2009 steg udlånsantallet på Dagø ligesom i hele Estland, men senere begyndte de at falde.

Undersøgelsen viser også et fald i befolkningstallet og en stigning i lån per biblioteksbruger (Volt 2015: 275). Tallene for Dagø er igen modsat - antallet af biblioteksbrugere steg, mens hjemlånsantallet faldt.

I 2009 blev udgifterne for den offentlige sektor skåret. Dette påvirkede også bibliotekerne i efterfølgende år. På grund af færre penge til at købe bøger for blev færre biblioteksenheder anskaffet til bibliotekerne (Volt 2015: 40). Indtil 2008, var der en stabil vækst i antallet af bibliotekernes materialer, men efter det år blev 29,3 % færre materialer bestilt, i forhold til tidligere. Nedsækninger blev også foretaget på Dagø. På grund af disse budgetnedsækninger i den offentlige sektor i 2009 købte biblioteket færre materialer, hvilket kan være grunden til, at antallet af lån faldt - hvis der ikke er nye bøger, mister læseren interessen.

5.5 Udlån af dansk litteratur i forhold til det samlede antal udlån

Følgende undersøges udlånet af dansk litteratur i forhold til det samlede udlånsantal. Tabel nr. 6 giver et overblik over det totale udlånsantal, udlån af dansk litteratur, procentdelen mellem dem og stigning/fald.

Tabel nr. 6. Samlet og dansk udlånsantal

I - samlet antal udlån, II - udlån af danske bøger, % (procentdel) af danske bøger blandt alle udlånte bøger; +/- hvor meget antallet er steget eller faldet

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
I	27588	35665	38001	38658	37090	40839	38130	33405	34771	35916	35510	34784	33472	32166	30903	30936
II	23	96	83	27	77	113	29	31	80	44	32	45	66	28	92	144
%	0,08	0,27	0,22	0,07	0,21	0,28	0,08	0,09	0,23	0,12	0,09	0,13	0,20	0,09	0,30	0,47
+/-		+0,19	-0,05	-0,15	+0,14	+0,07	-0,20	+0,01	+0,14	-0,11	-0,03	+0,04	+0,07	-0,11	+0,21	+0,17

Tabellen viser, at udlån af dansk litteratur har gennemgået store udsving i årenes løb. Der kan være flere årsager til dette:

1. Bøger til oversættelse blev udvalgt tilfældigt, dvs med et håb om at de ville blive hilst velkommen af esterne - taget eller ikke taget i betragtning bøgernes popularitet i Danmark. Denne påstand kan desværre ikke kontrolleres, da formålet med denne opgave ikke er at undersøge med oversætterne, hvad valget af bøger, der skal oversættes, er baseret på.
2. Med stigningen af det samlede antal udlån, øges udlånsantallet af dansk litteratur også. De spring burde ske parallelt, men som det fremgår af tabellen, er dette ikke tilfældet her. Antallet af udlån er ikke relateret, udsvinget i dansk litteratur kan indikere tilfældighed eller subjektivitet, hvordan specifikke bøger er egnet til læserne. De bedste år har været dem, som er gået 0.20 % op - 2001, 2004, 2005, 2008, 2012, 2014 og 2015.

Måske dette kunne være et sted for refleksion for oversættere af dansk litteratur - at overveje at vælge bøger til oversættelse, der er populære i Danmark, og som ville have en større mulighed for succes også i Estland.

3. En stor ændring er sket i 2014 og 2015. Selv om det samlede antal af udlån på Hiiu Kommunebibliotek aftager, er udlån af oversættelser af danske bøger steget. Årsagen kan være oversættelse af moderne bøger og forfattere (Adler-Olsen, Kaaberbøl, Krefeld, Vedelsby, Rydahl) og populariteten af danske TV-serier.

I 2015 var udlån af danske bøger 0, 47 % af det samlede udlånsantal. Det betyder, at for hver 200 bøger der udlånes, er én af en dansk forfatter. Ifølge disse data blev der i 2015 udlånt cirka 85 bøger dagligt, så det kan siges, at der omtrent hver tredje dag blev udlånt en dansk bog.

5.6 De andre nordiske lande

For at se om det er muligt at lægge mærke til nogle ligheder, blev data for de øvrige nordiske lande taget ud af systemet. Dataene viser de bøger, man kan finde på Hiiu Kommunebibliotek.

Tabel nr. 7. Den nordiske litteratur

Land	Befolkning	Alle sammen	2000-2015 udgivet	2000-2015 voksenbøger
Danmark	5,6 mio	278	110	44
Finland	5,5 mio	682	351	134
Sverige	9,6 mio	720	434	183
Norge	5,2 mio	212	122	81

Befolkningen i Danmark og Finland er næsten samme størrelse, men mængden af bøger oversat til estisk er 2,45-3 gange større i finsk favør. Finland er geografisk og kulturelt så tæt på Estland, at populariteten af finsk litteratur blandt oversættere og læsere er let at forstå.

Sverige har en befolkning der er 1,7 gange større end Danmarks. Når man sammenligner antallet af oversættelser af dansk og svensk litteratur, kunne forskellen derfor også tænkes at være 1,7 gange større. I det tilfælde skulle det samlede antal af oversatte bøger være 475 (men er 720), bøger oversat i årene 2000-2015 skulle så være 197 (men er 434) og voksenbøger oversat i disse år skulle være 75 (men er 183). Data som fremgår af tabellen viser, at den samlede mængde af svensk litteratur er 2,5 gange større end dansk og i det 21. århundrede omkring fire gange større sammenlignet med danske voksenbøger.

Finland og Sverige kunne man også kortvarigt sammenligne med hinanden. Forskellen i størrelse på den finske og svenske befolkning er også cirka 1,7. På grundlag af den mængde af finsk litteratur, der er oversat til estisk, bør der være mange flere oversatte svenske bøger: det samlede antal skulle være 1159 (men er 720), bøger oversat i årene 2000-2015 skulle være 598 (men er 434) og voksenbøger oversat i 2000-2015 skulle være 228 (men er 183). Som man kan se, er der en stor forskel i den samlede volumen, men forskellen aftager med oversættelser i det 21. århundrede og blandt voksenbøger, de sidste 16 år er forskellen kun 41 bøger.

I det 21. århundrede, er en hel del flere bøger blevet oversat fra svensk til estisk, end i det forrige århundrede. I forhold til dansk litteratur er tallene for svensk litteratur flere gange større. En af grundene til dette er nok det faktum, at Sverige har en større befolkning, hvilket betyder, at der er flere forfattere. Muligvis øges populariteten af svensk litteratur også på grund af svenske krimiserier og kriminalromaner, som er meget populære. Bestemt ligger grunden også i en god markedsføring.

Sammenlignet med andre nordiske lande har dansk litteratur blandt biblioteksbrugere fra Dagø størst lighed med Norge, med en sammenlignelig befolkning samt antal af oversatte bøger. Danmark har en befolkning der er 1,1 gange større end Norges. Dataene viste, at antallet af oversættelser af norsk litteratur på estisk er 1,3 gange mindre end antallet på dansk. Trods det blev der i årene 2000-2015 oversat norsk skønlitteratur 1,1 gange oftere end på dansk. Specielt gælder dette norske voksenbøger, med et antal der er 1,8 gange højere end for danske bøger i samme periode.

Ovenstående data viser, at når det gælder Hiiu Kommunebiblioteket, er litteratur oversat fra de andre nordiske lande proportionelt set mere udbredt end dansk litteratur - især finsk og svensk litteratur. Dataene for Norge ligner mest dataene for Danmark, men det lader til, at norsk litteratur i dette århundrede er blevet fremhævet mere end tidligere, fordi næsten to gange flere norske voksenbøger end danske er blevet udgivet.

6. DISKUSSION OG KONKLUSION

Formålet med denne bacheloropgave var at undersøge populariteten af den danske skønlitteratur blandt biblioteksbrugere på Dagø og at få svar på spørgsmålene: Hvilke genre- og udgivelsesmæssige tendenser viser der sig blandt de mest udlånte danske bøger? Hvordan skiller dansk litteratur sig ud i forhold til det samlede antal lån? Med henblik på at nå frem til at konkludere på undersøgelsen, vil undersøgelsens resultater blive kontrolleret.

I betragtning af at Dagø er en ø og dermed et relativt adskilt og lukket område, kan det antages, at ikke al oversat skønlitteratur finder sin vej til Hiiu Kommunebibliotek. Især når litteraturen kommer fra et lille land som Danmark. Undersøgelsen viste dog, at virkeligheden er helt anderledes. Af de 50 skønlitterære danske voksenbøger, som blev udgivet mellem 2000-2015 i Estland, mangler kun 5 af dem på Hiiu Kommunebibliotek. Det betyder, at 88,5 % af dansk skønlitteratur fra denne periode, er tilgængelig for biblioteksbrugerne.

En analyse af listen over dansk skønlitteratur på biblioteket afslørede, at der er blevet udgivet 0-5 danske skønlitterære voksenbøger hvert år. Omkring halvdelen af de 44 blev udgivet i Danmark i årene 2000-2015.

Undersøgelsen af hvor mange gange hver enkelt bog blev udlånt i årenes løb viste, at en ny bog er mest populær de første to år. Dette resultat var påvirket af om bogen blev udgivet i begyndelsen eller slutningen af året. Som de mest populære bøger af de 44 betragtes i denne opgave bøger med udlånsantal over 40. Denne kategori omfatter 8 bøger og der findes ingen mærkbare forenende faktorer blandt dem - alle de er af forskellige forfattere og udgivet forskellige år. Det ser ud som om interessen for dansk litteratur kommer i bølger, fordi de populæreste år efter udlånsantal har været 2001-2002, 2005, 2008, 2014-2015. Sandsynligvis kan stigningen i de seneste to år tilskrives populariteten af nordiske kriminalromaner og krimiserier, dette understreges

af det faktum, at 8 af de 11 voksenbøger, som er blevet oversat fra dansk til estisk siden 2013, er krimi- og spændningsromaner. Udover populariteten af Nordic Noir, kan jeg ikke tænke på flere årsager til dette udsving i udlånsantal, foruden at det er tilfældig.

I 2015 var udlånet af dansk skønlitteratur 0,47 % af det samlede udlånsantal. Ved første øjekast kan det synes ikke at være markant, men ved nærmere analyse ses det, at det i virkeligheden er et meget flot resultat for et lille land som Danmark. Det betyder at én ud af hver 200 udlånte bøger, er af en dansk forfatter og omtrent hver tredje dag blev der udlånt en dansk bog. Derudover afslørede analysen, at selv om antallet af biblioteksbrugere er faldet i alle regioner i Estland i de seneste år, er dette tal for Dagø steget. På samme tid er udlånsantallet faldet til det laveste i de sidste seksten år, mens samme tal for dansk skønlitteratur er netop steget.

Imidlertid, hvis man sammenligner data fra Hiiu Kommunebiblioteket for dansk litteratur med skønlitteratur fra de øvrige nordiske lande, kan man se, at der i forhold til svenske og finske bøger findes 3-4 gange færre danske voksenbøger på biblioteket. Den største lighed er med Norge, men en nærmere undersøgelse viser, at norske voksenbøger er blevet oversat dobbelt så meget som danske i årene 2000-2015.

Ud fra de opnåede data kan det konkluderes, at for biblioteksbrugere på Dagø, er dansk skønlitteratur udgivet i Estland mellem 2000-2015, helt tilgængelig og andelen af udlån af danske bøger i forhold til det samlede udlånsantal, ganske betydeligt. Sandsynligvis ville dog både procentdelen og låneantallet være endnu højere, hvis flere danske bøger blev udgivet i Estland. I de sidste seksten år er der hvert år højst blevet udgivet fem voksenbøger. Som Tabel nr. 2 viste, er bøgerne de første to år efter udgivelsen indiskutabelt mest populære. Hvis der var flere bøger, ville der være flere muligheder for at låne. Hvert år bliver mere og mere skønlitteratur bliver udgivet i Danmark, i 2014 for eksempel 2229 bøger, så der er nok at gå i gang med at oversætte. Det kan antages, at med den fortsatte popularitet af skandinaviske krimiromaner, vil udlånsantallet for dansk litteratur forblive stigende, som i de seneste to år. Det er god reklame. Derfor

mener jeg, at problemet i årene med et lavere udlånsantal for dansk litteratur, ikka har ligget så meget i selve de litterære værker, men snarere, at den danske litteratur kun er lidt kendt i Estland. Hvis vi udelader Andersen og Kierkegaard, hvor mange andre forfattere eller bøger kan læserne så nævne? Det er muligt, at det ikke er mange, eller endda ingen.

Det ville være interessant for eventuel fremtidig forskning at undersøge, hvorfor antallet af bøger som oversættes fra dansk til estisk er så lavt: Er erhvervelsen af rettighederne til at få lov til at oversætte så vanskelig, kan oversætter-beslutningstagerne ikke se et tilstrækkeligt potentiale for dansk skønlitteratur i Estland eller findes der for få danske oversættere i Estland? Det ville være interessant at vide, hvor meget eller hvis overhovedet det er blevet støttet i Estland at oversætte danske bøger til estisk, da oplysninger om dette desværre mangler.

Min opgave handler kun om Hiiu Kommunebibliotek og årene 2000-2015, men den første bog oversat fra dansk til estisk er allerede fra 1876. Det ville være interessant at udvide dette område og undersøge populariteten af dansk litteratur i hele Estland eller mere grundigt undersøge dansk litteratur oversat til estisk - hvilke valg foretager oversætterne og hvordan?

RESÜMEE

Eesti keelde tõlgitud taani ilukirjanduse positsioon Hiiumaa raamatukogu kasutajate hulgas aastatel 2000-2015.

Bakalaureusetöö, Tartu Ülikooli humanitaarteaduste ja kunstide valdkond, maailma keelte ja kultuuride kolledž, skandinavistika osakond, Tartu 2016. Autor Johanna Veevo, juhendaja Mikael Munk Lyshede. 45 lk.

Käesolev bakalaureusetöö uurib aastatel 2000-2015 eesti keelde tõlgitud taani ilukirjanduse populaarsust Hiiumaa raamatukogu kasutajate, täpsemalt Hiiu Valla Raamatukogu lugejate, hulgas. Uurimistöös kasutan empiirilise materjalina Eesti rahvusbibliograafia andmebaasi ERB ja Hiiu Valla Raamatukogu andmebaasi RIKS.

Minu töö teoreetiline osa tutvustab lähemalt Hiiu Valla Raamatukogu, empiiriliseks materjaliks olevaid andmebaase, sealt saadud andmeid ning uurimismeetodit. Uurimismeetodiks on andmebaasidest saadud andmete kvantitatiivne analüüs. Analüüsi aluseks on ERBist saadud täisnimekiri valitud perioodil eesti keelde tõlgitud taani raamatutega, millesse kuulub 108 teost, ning RIKSist saadud nimekiri Hiiu Valla Raamatukogus leiduva 82 taani raamatuga. Lisaks sellele ka raamatukogu detailsed andmed aastate lõikes nii iga raamatu laenutuste arvu, lugejate üldarvu kui ka laenutuste üldarvu kohta.

Analüüsi osas uurin uurin ma, kui suur hulk eesti keelde tõlgitud taani ilukirjandusest on Hiiu Valla Raamatukogus olemas ning täpselt millised teosed puuduvad. Uurin täpsemalt ka seda, millal olemasolevad raamatud Taanis välja antud on, et näha kas rohkem on tõlgitud uuemat või vanemat kirjandust. Lisaks on analüüsi osas põhjalik ülevaade iga teose laenutuste kohta aastate kaupa, taani kirjanduse laenutuste hulga osakaal laenutuste üldarvu suhtes ning võrdlus taani kirjanduse ning teiste põhjamaade kirjanduse hulga vahel.

Analüüsist selgub, et aastatel 2000-2015 eesti keeles ilmunud 50st taani ilukirjanduslikust teosest, on Hiiu Valla Raamatukogus puudu vaid 5 ehk siis on 88,5 % teostest lugejatele raamatukogus kättesaadavad. Andmetest selgus, et iga aasta anti välja 0-5 taani ilukirjanduslikku teost ning pooled neist olid Taanis samuti aastatel 2000-2015 ilmunud.

Analüüs näitas, et kõige populaarsemad laenutusaastad on esimesed kaks ning taani ilukirjanduse hulgast võib pidada populaarseteks neid raamatuid, mille laenutuste arv on kõrgem kui 40. Laenutuste arvust selgub, et huvi taani kirjanduse vastu on olnud väga kõikumine, kuid hüppeliselt kõrgem viimasel kahel aastal, mida tõenäoliselt võib kirjeldada põhjamaade krimiromaanide ja -sarjade suure populaarsusega eestlaste seas. Ilukirjandust teistest Põhjamaadest on tõlgitud aga 2-4x rohkem kui taani kirjandust.

Analüüsi tulemusena selgus, et 2015 aasta seisuga oli taani ilukirjanduse osakaal 0,47 % laenutuste üldarvust. Kuigi esmapilgul ei pruugi see number tunduda just markantne, tähendab see teglikult seda, et kahesajast raamatust üks on taani autori kirjutatud ning vähemalt igal kolmandal päeval laenutatakse ka üks taani ilukirjanduslik teos. Nii väikse riigi kohta kui Taani, on see täiesti arvestatav tulemus.

See bakalaureusetöö annab hea ülevaate lugejate huvist taani ilukirjanduse vastu ning potentsiaalset rohkem taani raamatuid eesti keelde tõlkida. Minu töö keskendub küll kitsalt vaid Hiiu Valla Raamatukogu andmetele ja ajaperioodile 2000-2015, seega võiks edaspidi uurida taani kirjanduse populaarsust üle terve Eesti ning seda näiteks pikema perioodi jooksul. Samuti oleks huvitav uurida põhjalikumalt taani tõlkekirjanduse ajalugu Eestis - miks on tõlkijad valinud just need teosed, kas ja kui palju on Eestis toetatud taani raamatute tõlkimist ning miks on tõlgitud raamatute hulk näiteks teiste Põhjamaadega võrreldes nii väike.

LITTERATURLISTE

- Danmarks Statistik <http://www.dst.dk> (Hentet den 12.05.2016)
- Den Store Danske <http://denstoredanske.dk> (Hentet den 06.05.2016)
- DDO: Den Danske Ordbog. <http://ordnet.dk/ddo> (Hentet den 06.05.2016)
- Eesti rahvusbibliograafia <http://erb.nlib.ee> (Hentet den 06.05.2016)
- Eesti Õigekeelsussõnaraamat ÕS 2013. <http://www.eki.ee/dict/qs/> (Hentet den 06.05.2016)
- Gyldendals Røde Ordbøger <https://ordbog.gyldendal.dk/#> (Hentet den 06.05.2016)
- Kaer, Krista (2011). Ah mis me ikka tõlgime... *Postimees*, 4. juni, s. 5. Hentet den 25.03.2016 fra http://ise.elnet.ee/record=b2477779~S2*est
- Kaer, Krista (2010). Tõlkimisest üht- ja teistpidi. *Eesti Päevaleht*, 23. januar. Hentet den 06.05.2016 fra <http://epl.delfi.ee/news/arvamus/tolkimisest-uht-ja-teistpidi?id=51186509>
- Lange, Anne & Daniele Monticelli (2012). Kuidas kirjutada tõlkelugu? *Methis. Studia humaniora Estonica* 2012(9/10): 5-23. Hentet den 06.05.2016 fra <http://ojs.utlib.ee/index.php/methis/article/view/565/554>
- Maakonnaraamatukogude nimetamine (1997) <https://www.riigiteataja.ee/akt/32809> (Hentet den 06.05.2016)
- Rahvaraamatukogu seadus (1998). <https://www.riigiteataja.ee/akt/12798044> (Hentet den 06.05.2016)
- RIKSWEB <http://raamat.kardla.ee/riksweb/index.asp> (Hentet den 20.03.2016)
- Statistikbanken <http://www.statistikbanken.dk/> (Hentet den 12.05.2016)
- Torop, Peeter (2011). Tõlge ja Kultuur. Tartu: Tartu Ülikooli Kirjastus
- UNESCO Public Library Manifesto (1994). <http://www.unesco.org/webworld/libraries/manifestos/libraman.html> (Hentet den 06.05.2016)
- Volt, Mihkel (2015). Raamatukogud ja -kogundus Eestis 2002-2012. Tallinn: Eesti Rahvusraamatukogu.

Bilag nr. 1. Hele listen over danske bøger udgivet i Estland i perioden 2000-2015

	Forfatter	Overskrift	Oversætter	Forlag	Udgivet i Estland	Overskrift på dansk	Genre
1	Kirkegaard, Ole Lund	Kummi-Tarzan	Arvo Alas	Tänapäev	2015	Gummi-Tarzan	børnelitteratur; fortællinger
2	Bruhn, Ina	Minu faking perekond	Lea Reitel Høyer	NyNorden	2015	Min fucking familie	ungdomslitteratur; romaner
3	Adler-Olsen, Jussi	Pudelpost	Tiina Toomet	Pegasus	2015	Flaskepost fra P	skønlitteratur; kriminalromaner
4	Rydahl, Thomas	Eremit	Ene Mäe	Varrak	2015	Eremitten	skønlitteratur; spændingsromaner
5	Ulfeldt, Leonora Christina	Memuaarid	Eva Velsker	Eesti Raamat	2015	Jammers minde	erindringslitteratur; historie
6	Andersen, Hans Christian	Lumeku-ninganna: muinasjutt seitsmes loos	Henrik Sepamaa	Hea Lugu	2014	Snedronningen. Et Eventyr i syv historien.	børnelitteratur; eventyr
7	Vedelsby, Jakob	Inimese seadus	Enno Turmen	NyNorden	2014	Menneskeloven	skønlitteratur; spændingsromaner
8	Adler-Olsen, Jussi	Faasanijacht	Maarja Siiner	Pegasus	2014	Fasandræberne	skønlitteratur; kriminalromaner
9	Adler-Olsen, Jussi	Naine puuris	Tiina Toomet	Pegasus	2014	Kvinden i buret	skønlitteratur; kriminalromaner
10	Krefeld, Michael Katz	Rööpalt maas	Ingrid Gilts-Nittim	Varrak	2014	Afsporet	skønlitteratur; kriminalromaner
11	Kaaberbøl, Lene; Agnete Friis	Poiss kohvris	Eva Velsker	Pegasus	2014	Drengen i kufferten	skønlitteratur; kriminalromaner
12	Blixen, Karen	Talve-muinasjutud	Eva Velsker	Eesti Raamat	2013	Vinter-Eventyr	skønlitteratur; fortællinger
13	Andersen, Hans Christian	Pöial-Liisi	Agnes Antik	Hea Lugu	2013	Tommelise	børnelitteratur; eventyr
14	Jessen, Ida	ABC	Enno Turmen	NyNorden	2013	ABC	skønlitteratur; romaner
15	Windfeldt, Louise	Päev, mil Riina oli Rasmus ; Päev, mil Frederik oli Frida	Raivo Juurak	Eesti Naisuurimus- ja Teabekeskus	2013	Den dag da Rikke var Rasmus og Frederik var Frida	børnelitteratur; fortællinger
16	Blædel, Sara	Kutsu mind printsessiks	Aet Fullname	Sinisukk	2013	Kald mig prinsesse	skønlitteratur; kriminalromaner

	Forfatter	Overskrift	Oversætter	Forlag	Udgivet i Estland	Overskrift på dansk	Genre
17	Haridus- ja Teadus-ministeerium, Lastekaitse Liit, The Mary Foundation, Save the Children (Denmark) ; [kompilatorer Dorthe Rasmussen ja Signe-Marie Paludan Andersen]	Kiusamisest vabaks! : miks ja kuidas? : käsiraamat sotsiaalsetest käitumismudelitest ja tegevustest = Free of bullying	Katrin Maiste	Lastekaitse Liit	2012	Free of bullying	håndbog; uddannelses-program
18	Hjlemslev, Louis Trolle	Sissejuhatus keeleteooria alustesse	Jaan Pärnamäe	Eesti Keele Sihtasutus	2012	Omkring sprogteoriens grundlæggelse	glossematik; strukturel lingvistik; sprog-videnskab
19	Høeg, Peter	Elevanditalitajate lapsed	Ene Mäe	Eesti Raamat	2012	Elefantpassernes børn	skønlitteratur; romaner
20	Olsen, Lars-Henrik	Loomade ja lindude märgid & jäljed : looduse-sõbra käsiraamat	Moonika King, Virgo Sill	TEA Kirjastus	2012	Dyr og spor	håndbog; dyrs adfærd
21	Blixen, Karen	Seitse fantastilist lugu	Eva Velsker	Eesti Raamat	2011	Syv fantastiske fortællinger	skønlitteratur; fortællinger
22	Hansen, Henrik	Mesilaste haudme-haigused	Aleksander Kilk	Eesti Mesinike Liit	2011	Biernes yngel-sygdomme	biavl
23	Aakeson, Kim Fupz	Sallie lood	Lea Reitel Høyer	NyNorden	2011	Sallies historier	børnelitteratur; fortællinger
24	Jessen, Ida	Üks mees tuli linna : novelle	Enno Turmen	NyNorden	2011	En mand kom til byen	skønlitteratur; noveller
25	Rifbjerg, Klaus	Anna (mina) Anna	Ene Mäe	Eesti Raamat	2011	Anna (jeg) Anna	skønlitteratur; romaner
26	Juul, Jesper	Minu piirid - sinu piirid : milliseid piire vajavad lapsed tegelikult?	Maarja Siiner	Väike Vanker	2011	Her er jeg! Hvem er du?	børnepsykologi; familieforhold
27	Kompileret af Marina Grišakova	Jutustamise teooriad ja praktikad	oversat fra engelsk: Birgit Laasi, oversat fra dansk: Katrin Kangur	Tartu Ülikooli Kirjastus	2010	ikke udgivet i Danmark	narratologi; artikelsamling
28	Saalbach, Astrid	Leegikeeltel	Katrin Maiste	NyNorden	2010	Fingeren i flammen	skønlitteratur; romaner
29	Juul, Jesper	"Ei" ütlemise kunst : kuidas õelda oma lapsele kindel "ei" armastaval viisil	Maarja Siiner	Väike Vanker / Eesti Digi-raamatute Keskus	2010	Kunsten at sige nej med god samvittighed!	forældre-barn forhold; selv-udfoldelse

	Forfatter	Overskrift	Oversætter	Forlag	Udgivet i Estland	Overskrift på dansk	Genre
30	Jacobsen, Jens Peter	Lask udus : novelle	Ene Mäe	Eesti Raamat	2010	Mogens. Et skud i taagen. Pesten i Bergamo. Fru Fønss.	skønlitteratur; noveller
31	Grøndahl, Jens Christian	Virginia : jutustus	Tiina Toomet	Eesti Raamat	2010	Virginia	skønlitteratur; fortællinger
32	Grøndahl, Jens Christian	Neli päeva märtsis	Eva Velsker	Eesti Raamat	2009	Fire dag i marts	skønlitteratur; romaner
33	Kaaberbøl, Lene	Nägija tütar	Lea Reitel Høyer	Tiritamm	2009	Skammerens datter	børnelitteratur; fantasy
34	Hansen, Thorkild	Camus' surm	Ene Mäe	Eesti Raamat	2009	Camus' død	skønlitteratur; fortællinger
35	Brandes, Georg	Søren Kierkegaard	Jaan Pärnamäe	Ilmamaa	2009	Udvalgte skrifter	biografier; filosofi
36	Sennov, Anni	Kristalllapsed, indigolapsed ja uue ajastu täiskasvanud	Eve Rüütel	Good Adventures	2008	Krystalbørn, indigobørn og fremtidens voksne	esoterisk; børnepsykologi
37	Saalbach, Astrid	Pietà	Eha Vain	NyNorden	2008	Pietà	skønlitteratur; dramaer
38	Høeg, Peter	Vaikne tüdruk	Tiina Toomet	Eesti Raamat	2008	Den stille pige	skønlitteratur; spændingsromaner
39	Sally, Birgitte	Small talk : seltskondliku vestluse kunst	Ingrid Gilts-Nittim	Kunst	2008	Smalltalk : dit vigtigste sociale redskab på job, i netværk og privat	samtale; kommunikation; kommunikation-psykologi; håndbog
40	Dirckinck-Holmfeld, Grethe	Lapsesuu : emast ja isast	Kadi-Riin Haasma	Kunst	2008	Forældre skal tale pænt til børn: også anden gang	humor; citater
41	Dirckinck-Holmfeld, Grethe	Lapsesuu : tööst	Kadi-Riin Haasma	Kunst	2008	Når man får arbejde, hopper man	humor; citater
42	Michael, Ib	Sinine vend	Aet Püssim	Eesti Raamat	2008	Blå bror	skønlitteratur; romaner
43	Kierkegaard, Søren	Filosoofilised pudemed	Jaan Pärnamäe	Ilmamaa	2008	Oversat fra udgaven: Søren Kierkegaards samlede værker. 4. Bind, Fire opbyggelige Taler. To opbyggelige Taler. Tre opbyggelige Taler. Philosophiske Smuler. Begrebet Angest	filosofi; eksistentialisme
44	Sigsgaard, Jens	Palle üksi terves maailmas	Anu Saluäär	Eesti Ekspressi Kirjastus	2008	Palle alene i verden	børnelitteratur; fortællinger
45	Weitze, Charlotte	Pimeduse pärusmaa : jutud	Kai-Mai Aja	Pegasus	2008	Mørkets egne	skønlitteratur; noveller; fortællinger

	Forfatter	Overskrift	Oversætter	Forlag	Udgivet i Estland	Overskrift på dansk	Genre
46	Peter Høeg	Preili Smilla lumetaju	Arvo Alas	Mediasat Poland, Eesti Päevaleht	2008	Frøken Smillas fornemmelse for sne	skønlitteratur; spændingsromaner
47	Kierkegaard, Søren	Ängi mõiste	Jaan Pärnamäe	Ilmamaa	2008	Begrebet angst	filosofi; eksistentialisme
48	Skjoldberg, Niels	Rhododendron - ja mis sellega kaasas käib	Riho Raudi	Maalehe Raamat	2008	Rhododendron - og hvad dermed følger	håndbog; plante- dyrkning
49	Dirckinck-Holmfeld, Grethe	Lapsesuu : armastusest	Kadi-Riin Haasma	Kunst	2007	Vil du være min kæreste	humor; citater
50	Dirckinck-Holmfeld, Grethe	Lapsesuu : sõprusest	Kadi-Riin Haasma	Kunst	2007	En god ven hjælper én op af mudderet	humor; citater
51	Hjortso, Leo	Rooma jumalad ja kangelased	Lia Eller ja Piia Pedakmäe	Tänapäev	2007	Romerske guder og helte	mytologi; myter
52	Bang, Preben	Kes siin oli? : loomade ja lindude jäljed	Kadri Jaanits	Tänapäev	2007	Dyrespor : fra pattedyr og fugle	håndbog; dyrs adfærd
53	Dirckinck-Holmfeld, Grethe	Lapsesuu : lastest	Kadi-Riin Haasma	Kunst	2007	Det blev et barn : gode råd fra børn til voksne	humor; citater
54	Ukendt	Taani muinasjutte	Lea Reitel Høyer	Ajakirjade Kirjastus : Tiritamm	2007	ikke udgivet i Danmark	børnelitteratur; eventyr
55	Kierkegaard, Søren	Võrgutaja päeva-raamat	Jaan Pärnamäe	Ilmamaa	2007	Enten-eller : et livsfragment	filosofi; eksistentialisme
56	Helleberg, Maria	Caesar ja Kleopatra : romaan	Ene Mäe	Eesti Raamat	2007	Cæsar og Kleopatra	skønlitteratur; historiske romaner
57	Ramsland, Morten	Koerapea : romaan	Eva Velsker	Eesti Raamat	2007	Hundehoved	skønlitteratur; romaner
58	Dirckinck-Holmfeld, Grethe	Lapsesuu : vanaemast ja vanaisast	Kadi-Riin Haasma	Kunst	2007	Kan bedste-forældre danse	humor; citater
59	John H. Lind, Carsten Selch Jensen, Kurt Villads Jensen, Ane L. Bysted	Taani ristosõjad - sõda ja misjon Läänemere ääres	Ivar Rüütli ja Kalle Kroon	Argo	2007	Danske korstog - krig og mission i Østersøen	historie; korstogene
60	Roesdahl, Else	Viikingite maailm : viikingid kodu- ja välismaal	Tiina Toomet	Tänapäev	2007	Vikingernes verden : vikingerne hjemme og ude	historie; vikingerne
61	Schleicher, Wolfgang	Kes talus elavad?	Vladimir Beekman	Sinisukk	2006	Hvem bor på bondegården?	børnelitteratur; digte
62	Kierkegaard, Søren	Surmatõbi : [kristlik-psühholoogiline mõttearendus meeleülen-duseks ja äratamiseks]	Jaan Pärnamäe	Ilmamaa	2006	Sygdommen til døden : en christelig psykologisk udvikling.	filosofi; eksistentialisme

	Forfatter	Overskrift	Oversætter	Forlag	Udgivet i Estland	Overskrift på dansk	Genre
63	Hansen, Henrik	Mesilaste haudme-haigused	Aleksander Kilk	Eesti Mesinike Liit	2006	Biernes yngel-sygdomme	biavl
64	Andersen, Hans Christian	Väike merineitsi : muinasjutud ja lood	Henrik Sepamaa, Harald Rajamets	Eesti Raamat	2005	Den lille Havfrue	børnelitteratur; eventyr
65	Holberg, Ludvig	Valitud näidendid	Arvo Alas	Faatum	2005	Comoedierne og de populære skrifter	skønlitteratur; dramaer
66	Andersen, Hans Christian	Metsluigid [muinasjutt]	Henrik Sepamaa	Egmont Estonia	2005	De vilde Svaner	børnelitteratur; eventyr
67	Andersen, Hans Christian	Peer Önneseen : [romaan]	Anu Saluäär	Kultuurileht	2005	Lykke-Peer	skønlitteratur; romaner
68	Tõnu Tammar	Tööõpetust on vaja / Eesti Tööõpetajate Selts	Nastja Pertšjonok	Ilo	2005	ikke udgivet i Danmark	artikelsamling, håndarbejde
69	Willumsen, Dorrit	Pruut Gentist	Aet Püssim	Eesti Raamat	2005	Bruden fra Gent	skønlitteratur; historiske romaner
70	Høeg, Peter	Piiri peal	Tiina Toomet	Eesti Raamat	2004	De måske egnede.	skønlitteratur; romaner
71	Nørre-tranders, Tor	Helde mees : looduslugu sel-lest, et kus on lööki, seal on saaki, ehk, Pingutus toob partneri	Kai-Mai Aja	El Paradiso	2004	Det generøse menneske	psykologi, evolution, seksuel adfærd
72	Hansen, Thorkild	Önnelik Araabia	Tiina Toomet	Odamees	2004	Det lykkelige Arabien	skønlitteratur; historiske romaner
73	Grøndahl, Jens Christian	Lucca	Irja Kiisküla	Eesti Raamat	2004	Lucca	skønlitteratur; romaner
74	Davidson, Leif	Vene lauljanna	Kai-Mai Aja	Tormikiri	2004	Den russiske sangerinde	skønlitteratur; kriminalromaner
75	Jensen, Johannes Vilhelm	Kimbrate retk ; Laev ; Christoph Kolumbus : [romaanid]	Eva Velsker	Eesti Raamat	2004	Den lange Rejse. 2. Christofer Columbus. Skibet. Cimbrenes Tog.	skønlitteratur; romaner
76	Ukendt	Öppiia üleminekute toetamine : kool ja töö kõigile : [artikleid]	Aet Püssim, Inga Kukk, Siiri Hanson	Jyväskylä : Jyväskylä Polütehnikumi Kutse-õpetajate Kõrgkool	2003	ikke udgivet i Danmark	artikelsamling; erhvervs-uddannelse
77	Hjortso, Leo	Kreeka jumalad ja kangelased	Lia Eller ja Kai-Mari Aja	Tänapäev	2003	Græske guder og helte	mytologi; myter
78	Ejersbo, Jakob	Nordkraft : [romaan]	Kai-Mai Aja	Pegasus	2003	Nordkraft	skønlitteratur; romaner

	Forfatter	Overskrift	Oversætter	Forlag	Udgivet i Estland	Overskrift på dansk	Genre
79	Abrahamowitz, Finn	Freud : üks elu	Ene Mäe	Eesti Raamat	2003	Freud : et liv	biografier; psykologer
80	Hansen, Helle Rabøl; Henriksen, Klaus	Kiusupunn : käsiraamat kiusamisest	Tiido Tammi	Tervise Arengu Instituut	2003	Mobbedreng	håndbog; mobning
81	Kompileret af Eha Vain ja Jan Kaus	Vaikuste varjus : Põhjamaade luulet : tekste teiselt Põhjamaade luulefestivalilt Tallinnas 2002. aasta kevadel	ingen oversætter	Eesti Raamat	2003	ikke udgivet i Danmark	skønlitteratur; digte
82	Jørgen Falk	Suitsetamisest loobumine noorte hulgas : juhend kooli tervishoiu-töötajatele ja psühholoogidele	ukendt	Tervise Arengu Instituut	2003	Rygestop for unge	sundheds-uddannelse; skoler; instruktioner; rygning
83	Heinesen, William	Hea lootus	Aet Püssim	Eesti Raamat	2002	Det gode håb	skønlitteratur; romaner
84	Hind, Sulaima	Kasvuvälu : [romaan]	Kristel Lõuk	Ilo	2002	Voxeværk	skønlitteratur; romaner
85	Andersen, Hans Christian	Metsluiged : Hans Christian Anderseni muinasjutu ainetel	Marie Reining	Odamees	2002	De vilde Svaner	børnelitteratur; eventyr
86	Kaitse-jõudude peastaap	Rakendus-pedagoogika õpik	Imbi Lepik ja Aet Püssim	Atlex	2002	Undervisning i praksis	lærebog; militær pædagogik
87	Panduro, Leif	Heinanohtu : [romaan]	Ellen Oll	Perioodika	2002	Høfeber	skønlitteratur; romaner
88	Jensen, Johannes Vilhelm	Kaotatud maa ; Liustik ; Normi-Külaline : [romaanid]	Eva Velsker	Eesti Raamat	2002	Det lange rejse. 1. Det tabte land. Braeen. Norne-Gæst.	skønlitteratur; romaner
89	Jensen, Johannes Vilhelm	Kuninga langus	Imbi Lepik, Neeme Põder	Eesti Raamat	2001	Kongens fald	skønlitteratur; historiske romaner
90	Lønstrup, Brita	Avatus täiskasvanute õpetamisel. 2	Erle Nõmm	Eesti Vabariigis Kirjastus	2001	Det åbne rum 2 - en fortsætterbog for voksen-undervisere	undervisnings-metoder; voksen-uddannelse
91	Bæksted, Anders	Põhjamaade jumalad ja kangelased	Piia Pedakmäe, Aet Püssim	Tänapäev	2001	Nordiske guder og helte	mytologi; myter
92	Stenberg Larsson, Marita	Ristpistetikandid	Kadri Papp	Sinisukk	2001	Korsstyngns broderier	mønstre; broderier
93	Nørgaard, Erik	Kongelundeni mõrv	Arvo Alas	Faatum	2001	Mændene fra Estland	historie; sovjetiske besættelse

	Forfatter	Overskrift	Oversætter	Forlag	Udgivet i Estland	Overskrift på dansk	Genre
94	Ditlevsen, Tove	Lapsepõlve tänav : [romaan]	Katrin Veiksaar	Eesti Raamat	2001	Barndommens gade	skønlitteratur; romaner
95	Eva Runefelt, Søren Ulrik Thomsen, Cathrine Grøndahl, Märta Tikkanen, Kiki Alberius-Forsman	Maa ja taeva vahel : Põhjamaade luulet	ingen oversætter, kompileret af Eha Vain	Kunst	2001	ikke udgivet i Danmark	skønlitteratur; digte
96	Balle, Solvej	Vastavalt seadusele : 4 selgitust inimese kohta : [novellid]	Raivo Juurak	Huma	2000	Ifølge loven : fire beretninger om mennesket	skønlitteratur; noveller; prosa
97	Jacobsen, Jørgen-Frantz	Barbara : [romaan]	Arvo Alas	Varrak	2000	Barbara	skønlitteratur; romaner
98	Saxo Grammaticus	Taanlaste vägiteod: katkendeid	Anu Saluäär	Perioodika	2000	Oversat fra udgaven: Saxos Danmarks krønike : en nudansk udgave af Danmarks første historiebog og Saxonis Gesta Danorum	historie; krønike
99	Helle, Helle	Maja ja kodu	Juta Reiska	Odamees	2000	Hus og hjem	skønlitteratur; romaner
100	Sløk, Johannes	Kierkegaardi maailm : uus teejuht geeniuuse juurde	Kai-Mai Aja	Olion	2000	Kierkegaards univers : en ny guide til geniet	filosofi; eksistentialisme
101	Jensen, Carsten	Ma nägin maailma algust	Vladimir Beekman	Varrak	2000	Jeg har set verden begynde	skønlitteratur; rejsebeskrivelser
102	Helleberg, Maria	Valeria : [Rooma diktaator Lucius Cornelius Sulla naine]	Kairi Leivo	Kunst	2000	Valeria	skønlitteratur; historiske romaner
103	Willumsen, Dorrit	Marie : romaan madam Tussaud' elust	Ene Mäe	Eesti Raamat	2000	Marie : en roman om Madame Tussads liv.	skønlitteratur; biografiske romaner

Bilag nr. 2. Hele listen over danske skønlitterære bøger udgivet i Estland i perioden 2000-2015.¹⁶

	Forfatter	Overskrift	Oversætter	Forlag	Udgivet i Estland	Overskrift på dansk	Udgivet i Danmark
1	Adler-Olsen, Jussi	Pudelpost	Tiina Toomet	Pegasus	2015	Flaskepost fra P	2009
2	Rydahl, Thomas	Eremiit	Ene Mäe	Varrak	2015	Eremitten	2014
3	Ulfeldt, Leonora Christina	Memuaarid	Eva Velsker	Eesti Raamat	2015	Jammers minde	1869
4	Vedelsby, Jakob	Inimese seadus	Enno Turmen	NyNorden	2014	Menneske-loven	2011
5	Adler-Olsen, Jussi	Faasanijaht	Maarja Siiner	Pegasus	2014	Fasan-dræberne	2008
6	Adler-Olsen, Jussi	Naine puuris	Tiina Toomet	Pegasus	2014	Kvinden i buret	2007
7	Krefeld, Michael Katz	Rööpalt maas	Ingrid Gilts-Nittim	Varrak	2014	Afsporet	2013
8	Kaaberbøl, Lene; Agnete Friis	Poiss kohvris	Eva Velsker	Pegasus	2014	Drengen i kufferten	2008
9	Blixen, Karen	Talve-muinasjutud	Eva Velsker	Eesti Raamat	2013	Vinter-Eventyr	1942
10	Jessen, Ida	ABC	Enno Turmen	NyNorden	2013	ABC	2005
11	Blædel, Sara	Kutsu mind printsessiks	Aet Fullname	Sinisukk	2013	Kald mig prinsesse	2005
12	Høeg, Peter	Elevanditali-tajate lapsed	Ene Mäe	Eesti Raamat	2012	Elefantpassernes børn	2010
13	Blixen, Karen	Seitse fantastilist lugu	Eva Velsker	Eesti Raamat	2011	Syv fantastiske fortællinger	1934
14	Jessen, Ida	Üks mees tuli linna : novelle	Enno Turmen	NyNorden	2011	En mand kom til byen	2007
15	Rifbjerg, Klaus	Anna (mina) Anna	Ene Mäe	Eesti Raamat	2011	Anna (jeg) Anna	1969
16	Saalbach, Astrid	Leegikeeltel	Katrin Maiste	NyNorden	2010	Fingeren i flammen	2005
17	Jacobsen, Jens Peter	Lask udus : novelle	Ene Mäe	Eesti Raamat	2010	Et skud i taagen	1875
18	Grøndahl, Jens Christian	Virginia : jutustus	Tiina Toomet	Eesti Raamat	2010	Virginia	2000
19	Grøndahl, Jens Christian	Neli päeva märtsis	Eva Velsker	Eesti Raamat	2009	Fire dag i marts	2008
20	Hansen, Thorkild	Camus' surm	Ene Mäe	Eesti Raamat	2009	Camus' død	2004
21	Saalbach, Astrid	Pietà	Eha Vain	NyNorden	2008	Pietà	2006

¹⁶ Ifølge den Estiske Nationalbibliografis inddeling af genrer

	Forfatter	Overskrift	Oversætter	Forlag	Udgivet i Estland	Overskrift på dansk	Udgivet i Danmark
22	Høeg, Peter	Vaikne tüdruk	Tiina Toomet	Eesti Raamat	2008	Den stille pige	2006
23	Michael, Ib	Sinine vend	Aet Püssim	Eesti Raamat	2008	Blå bror	2006
24	Weitze, Charlotte	Pimeduse pärusmaa : jutud	Kai-Mai Aja	Pegasus	2008	Mørkets egne	2005
25	Peter Høeg	Preili Smilla lumetaju	Arvo Alas	Mediasat Poland, distributor Eesti Päevaleht	2008	Frøken Smillas fornemmelse for sne	1992
26	Helleberg, Maria	Caesar ja Kleopatra : romaan	Ene Mäe	Eesti Raamat	2007	Cæsar og Kleopatra	2005
27	Ramsland, Morten	Koerapea : romaan	Eva Velsker	Eesti Raamat	2007	Hundehoved	2005
28	Holberg, Ludvig	Valitud näidendid	Arvo Alas	Faatum	2005	Comedierne og de populære Skrifter	1922
29	Andersen, Hans Christian	Peer Önneseen : [romaan]	Anu Saluäär	Kultuurileht	2005	Lykke-Peer	1928
30	Willumsen, Dorrit	Pruut Gentist	Aet Püssim	Eesti Raamat	2005	Bruden fra Gent	2003
31	Høeg, Peter	Piiri peal	Tiina Toomet	Eesti Raamat	2004	De måske egnede.	1993
32	Hansen, Thorkild	Õnnelik Araabia	Tiina Toomet	Odamees	2004	Det lykkelige Arabien	1962
33	Grøndahl, Jens Christian	Lucca	Irja Kiisküla	Eesti Raamat	2004	Lucca	1998
34	Davidsen, Leif	Vene lauljanna	Kai-Mai Aja	Tormikiri	2004	Den russiske sangerinde	1988
35	Jensen, Johannes Vilhelm	Kimbrite retk ; Laev ; Christoph Kolumbus : [romaanid]	Eva Velsker	Eesti Raamat	2004	Den lange Rejse. 2. Christofer Columbus. Skibet. Cimbrernes Tog.	1912-22
36	Ejersbo, Jakob	Nordkraft : [romaan]	Kai-Mai Aja	Pegasus	2003	Nordkraft	2002
37	Kompileret af Eha Vain og Jan Kaus	Vaikuste varjus : Põhjamaade luulet : tekste teiselt Põhjamaade luulefestivalilt Tallinnas 2002. aasta kevadel	ukendt	Eesti Raamat	2003	ikke udgivet i Danmark	
38	Heinesen, William	Hea lootus	Aet Püssim	Eesti Raamat	2002	Det gode håb	1964
39	Hind, Sulaima	Kasvuvalu : [romaan]	Kristel Lõuk	Ilo	2002	Voxeværk	1997
40	Panduro, Leif	Heinanohu : [romaan]	Ellen Oll	Perioodika	2002	Høfeber	1975

	Forfatter	Overskrift	Oversætter	Forlag	Udgivet i Estland	Overskrift på dansk	Udgivet i Danmark
41	Jensen, Johannes Vilhelm	Kaotatud maa ; Liustik ; Norni-Külaline : [romaanid]	Eva Velsker	Eesti Raamat	2002	Det lange rejse. 1. Det tabte land. Braeen. Norne-Gæst.	1908-19
42	Jensen, Johannes Vilhelm	Kuninga langus	Imbi Lepik, Neeme Pöder	Eesti Raamat	2001	Kongens fald	1900-01 / 1933
43	Ditlevsen, Tove	Lapsepõlve tänav : [romaan]	Katrin Veiksaar	Eesti Raamat	2001	Barndom-mens gade	1941
44	Eva Runefelt, Søren Ulrik Thomsen, Cathrine Grøndahl, Märta Tikkanen, Kiki Alberius-Forsman	Maa ja taeva vahel : Põhjamaade luulet	Kompileret af Eha Vain	Kunst	2001	ikke udgivet i Danmark	
45	Balle, Solvej	Vastavalt seadusele : 4 selgitust inimese kohta : [novellid]	Raivo Juurak	Huma	2000	Ifølge loven : fire beretninger om mennesket	1993
46	Jacobsen, Jørgen-Frantz	Barbara : [romaan]	Arvo Alas	Varrak	2000	Barbara	1997
47	Helle, Helle	Maja ja kodu	Juta Reiska	Odamees	2000	Hus og hjem	1999
48	Jensen, Carsten	Ma nägin maailma algust	Vladimir Beekman	Varrak	2000	Jeg har set verden begynde	1996
49	Helleberg, Maria	Valeria : [Rooma diktaator Lucius Cornelius Sulla naine]	Kairi Leivo	Kunst	2000	Valeria	1995
50	Willumsen, Dorrit	Marie : romaan madam Tussaud' elust	Ene Mäe	Eesti Raamat	2000	Marie : en roman om Madame Tussads liv.	1984

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina _____ Johanna Veevo _____
(*autori nimi*)
(sünnikuupäev: _____ 29.09.1990 _____)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose
_____ Populariteten af dansk skønlitteratur _____
_____ blandt biblioteksbrugere fra Dagø _____
_____ i perioden 2000-2015 _____,
(*lõputöö pealkiri*)

mille juhendaja on _____ Mikael Munk Lyshede _____,
(*juhendaja nimi*)

1. reprodutseerimiseks säilitamise ja üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace-is lisamise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;
2. üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace'i kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.
2. olen teadlik, et punktis 1 nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.
3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Tartus, 18.05.2016 (*kuupäev*)